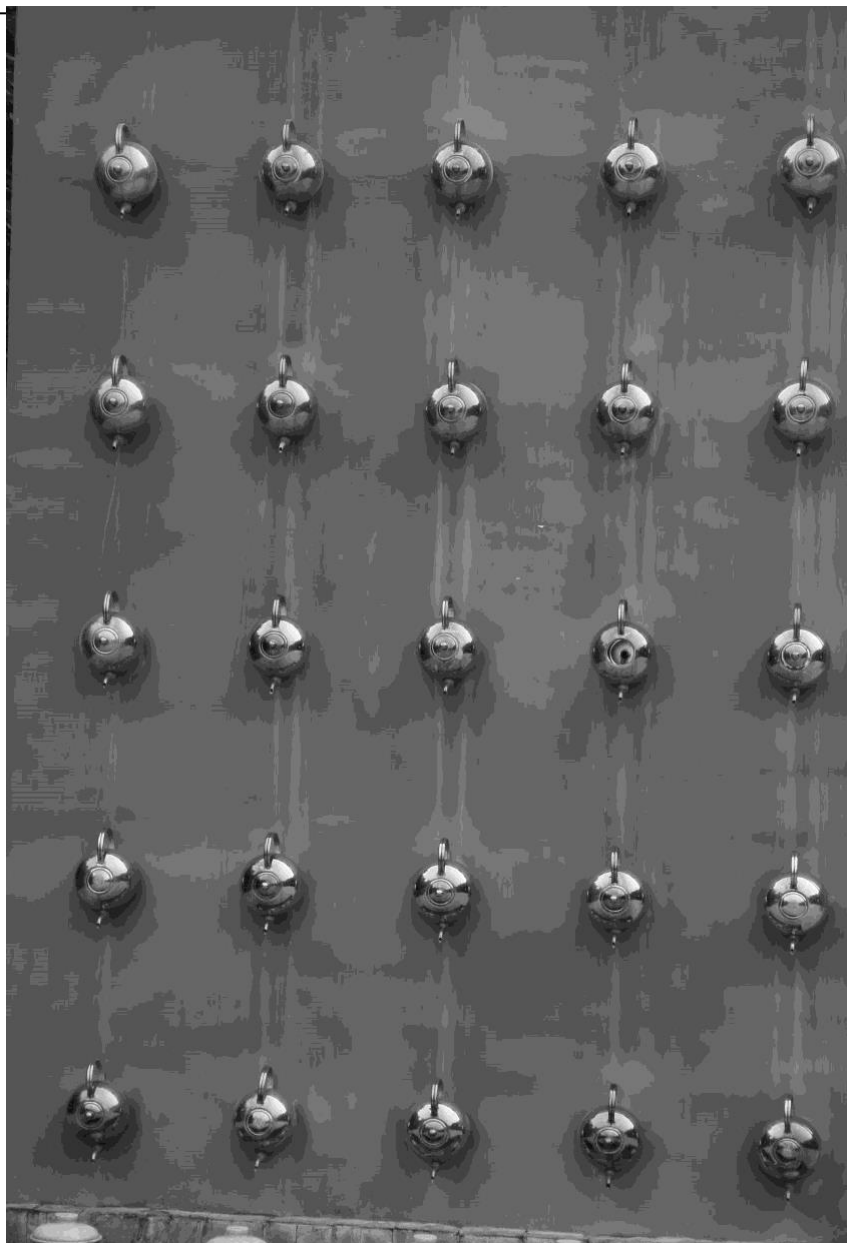

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

LISTOPAD 2019

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 17+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

LISTOPAD 2019

29 października: Delegacja prowincji Henan odwiedza Rumunię. Chińska delegacja pod przewodnictwem Li Wenhui (!), zastępcy dyrektora Kongresu Ludowego Prowincji Henan odbyła spotkania w Okręgu Braiła, gdzie spotkała się z gubernatorem Okręgu oraz burmistrzem miasta Braiła. Delegacja udała się również do siedziby Rumuńsko-Chińskiej Izby Handlowo-Przemysłowej oraz Stowarzyszenia Rumuńsko-Chińskiego Centrum Biznesowego. Celem wizyty było zacieśnienie współpracy w sektorze przetwarzania produktów rolnych oraz ich eksportu i importu a także rozwoju technologii rolnych.

1 listopada: Bank of China rozpoczyna działalność w Grecji. Filia Bank of China (Luksemburg) rozpoczęła swą działalność w Grecji. Oddział banku zlokalizowany jest w dzielnicy Ambelokipoi w Atenach. Rozpoczęcie działalności banku zbiegło się w czasie z uczestnictwem greckiego premiera w China International Import Expo w Szanghaju. BoC ma być przede wszystkim zorientowane na finansowaniu inwestycji w sektorze zielonej gospodarki i energetyki. Wkrótce swoją grecką siedzibę ma otworzyć również kolejny chiński bank, ICBC.

3 listopada: Ana Brnabić podpisała protokół ustaleń z Huawei. Serbska premier przewodząca krajowej delegacji podczas China International Import Expo podpisała protokół ustaleń z koncernem Huawei. Ponadto, Brnabic spotkała się z przedstawicielami inwestora w serbskim Smederevo – HBIS Steel & Iron Group a także delegacją Bank of China. Ponadto delegacja uda się do Hangzhou, gdzie Brnabic spotka się z reprezentantami prowincji Zhejiang a także odwiedzi biuro parku high-tech firmy Alibaba.

4 listopada: Zijin Mining przejmie kopalnię miedzi i złota Timok. Firma informuje, iż proces przejęcia kopalni z rąk amerykańskiego Freeport McMoran zakończy się do 29 lutego 2020 r. Początkowo Zijin uiszczy zapłatę w wysokości 240 mln USD na rzecz Freeport McMoran w celu nabycia udziałów i praw wydobywczych w kopalniach miedzi i złota. Po rozpoczęciu produkcji przez chińską firmę, Zijin zapłaci kolejne 0,4% wpływów

XI JINPING Z WIZYTĄ W GRECJI.

Drugiego dnia greckiej wizyty, prezydent Xi i premier Mitsotakis nadzorowali proces wypracowania porozumienia pomiędzy organem zarządzającym portem a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Dzięki temu porozumieniu COSCO zostanie zasilone pożyczką w wysokości 140 mln EUR na dalsze prace inwestycyjne w Pireusie.

netto na rzecz Freeport McMoran, niemniej łączna kwota została ograniczona do 150 mln USD.

5 listopada: Ana Brnabić spotyka się z Xi Jinpingem przy okazji China International Import Expo. Silna delegacja Serbii w ramach drugiej edycji szanghajskich targów odzwierciedla obecny stan stosunków dwustronnych między państwami (zob. kom.)

5 listopada: Kyriakos Mitsotakis wziął udział w China International Import Expo. Grecki premier na zaproszenie strony chińskiej wziął udział w szanghajskich targach. Podczas trzydniowej wizyty spotkał się z prezydentem Chin, Xi Jinpingem (zob. kom.).

5 listopada: dyrektor China Road and Bridge Corporation z wizytą w Serbii. Du Fei spotkał się z prezydentem Aleksandarem Vuciciem w celu ewaluacji postępów kluczowych projektów podejmowanych przez firmę w Serbii. Du podziękował prezydentowi za silne wsparcie firmy na serbskim rynku i zapewnił, iż CRBC dołoży wszelkich starań, aby odcinek autostrady E763 Surčin-Obrenovac został otwarty dla ruchu zgodnie ze wszelkimi wymaganiami strony serbskiej.

5 listopada: bułgarska wiceminister ds. polityki gospodarczej i demograficznej z wizytą w Chinach. Mariana Nikolova złożyła oficjalną, trzydniową wizytę w Szanghaju w ramach China International Import Expo. Nikolova przedstawiła korzyści płynące z inwestowania w Bułgarii. Wicepremier w trakcie wizyty w Chinach spotkała się z gubernatorem prowincji Jiangxi.

6 listopada: Globalworth otrzyma finansowanie m.in. od Bank of China. Firma Globalworth zajmująca się nieruchomościami na dwóch największych rynkach EŚW – w Polsce oraz Rumunii otrzyma kredyt od syndykatu siedmiu banków, gdzie jednym z nich jest przygotowujący się na wejście na rumuński rynek Bank of China. Będzie to pierwsza znacząca transakcja Bank of China na rynku rumuńskim. Pozostałe banki wchodzące w skład syndykatu to JP Morgan Chase, Banca Transilvania, BRD Groupe Societe Generale, Deutsche Bank, Intesa Sanpaolo oraz Raiffeisen Bank International.

6 listopada: delegacja prowincji Liaoning w Rumunii. Delegacja prowincji Liaoning poprowadzona przez wicegubernatora Wang Dawei odbyła spotkania w Okręgach: Braşów i Prahova w Rumunii. Tematem przewodnim był rozwój współpracy gospodarczej a także rozwijanie wspólnych projektów nauk humanistycznych.

7 listopada: Nenad Popovic: budowa chińsko-serbskiego parku przemysłowego rozpocznie się w marcu 2020. Oba państwa doszły do porozumienia w sprawie rozpoczęcia prac nad budową parku przemysłowego w okolicach Belgradu. Szacowana wartość inwestycji to 300 mln EUR a Bank of China zdecydował się pomóc każdej firmie zainteresowanej inwestycją w parku. Powierzchnia parku mającego mieć lokalizację na przedmieściach Belgradu (Borca) ma wynosić 330 ha.

7 listopada: spotkanie prezydenta Vucicia z delegacją Biura Politycznego KPCh. Serbski prezydent odbył spotkanie z Yang Xiaodu, członkiem Biura Politycznego KPCh. Jako szef partii rządzącej SNS, Vucic podkreślił gotowość współpracy w kwestii walki z korupcją oraz budowania wolnego od korupcji Nowego Pasa i Szlaku. Yang podczas wizyty w Serbii spotkał się również z serbską premier Aną Brnabic oraz Ivićą Daciciem będącym szefem Socjalistycznej Partii Serbii.

9 listopada: mennica Rumuńskiego Banku Narodowego wybiła srebrną monetę upamiętniającą 70. rocznicę nawiązania stosunków dyplomatycznych Rumunia-Chiny. Awers monety przedstawia Zamek Bran, historyczny gmach w Rumunii, natomiast rewers przedstawia część Wielkiego Chińskiego Muru. Gubernator rumuńskiego banku centralnego Mugur Isarescu podkreślił, iż stosunki dwustronne między państwami rozwijają się w oparciu o przyjaźń, wzajemny szacunek oraz wsparcie. Radu Gabriel Safta reprezentujący Departament Spraw Globalnych rumuńskiego MSZ powiedział, iż w obliczu coraz bardziej złożonej sytuacji międzynarodowej, Rumunia jest gotowa kontynuować zacieśnianie dialogu i koordynacji z Chinami w sprawach dwustronnych i wielostronnych oraz aktywnie uczestniczyć w eurazjatyckiej strategii połączeń międzysystemowych, inicjatywie Pasa i Szlaku a także w mechanizmie współpracy 17+1.

10 listopada: Xi Jinping z oficjalną wizytą w Grecji. Jest to pierwsza wizyta obecnego chińskiego prezydenta w Grecji. Wraz z greckim premierem Kyriakosem Mitsotakisem odwiedził port w Pireusie, który w większości należący do chińskiego państwowego operatora COSCO. Według doniesień medialnych, Pekin zainwestował w Pireusie ponad 800 mln EUR i zamierza doinwestować kolejne 600 mln. Xi Jinping spotkał się również z greckim prezydentem Prokopisem Pavlopoulosem z którym wizytował m.in. Muzeum Akropolu w Atenach (zob. kom.).

11 listopada: Dongfang Electric Corporation wygrywa przetarg w Czarnogórze. DEC będzie wykonawcą elektrociepłowni Pljevlja dla Elektroprivreda Crne Gore (EPCG). Oferta konsorcjum w którego skład wchodzi także czarnogórskie firmy Bemax, BB Solar i Permonite została wyceniona na 54,4 mln EUR. Inwestycja ma być przeprowadzona w latach 2019-2021 i ma pozwolić czarnogórskiej firmie na kolejnych 20-30 lat działalności w zgodzie z dyrektywami ograniczenia emisji szkodliwych

substancji. W przetargu brała również inna chińska firma, Shanghai Electric, która złożyła ofertę opiewającą na kwotę 97,9 mln EUR.

13 listopada: czternastodniowe szkolenie dla serbskich urzędników w Changsha. Ministerstwo Handlu ChRL przeprowadziło szkolenie dla serbskich urzędników z zakresu edukacji cyfrowej w Changsha, prow. Hunan. Szkolenie miało na celu poprawę zrozumienia procesów i obecnego stanu cyfrowej edukacji w Chinach. Według serbskich urzędników, chińskie szkolenie przyczyni się do wprowadzenia wielu usprawnień w aktualnie opracowywanej Serbskiej Strategii Edukacji Narodowej 2030.

13 listopada: Chiny nie wybudują autostrady w Bośni i Hercegowinie. Serbska Republika Bośni nie udzieliła koncesji dla chińskiej spółki Sinochem Capital Investment Management (HK) na budowę autostrady Doboj-Vukosavlje-Brcko. Z doniesień medialnych wiadomo, iż po kompleksowej analizie finansowej, prawnej i technicznej oferta projektu została oceniona jako niekorzystna. Oferta jest efektem porozumienia z września 2018 r., kiedy to podpisano protokół ustaleń z chińskim konsorcjum. Około 100-kilometrowy odcinek autostrady miał być częścią paneuropejskiego korytarza Vc, łącząc chorwackie Ploce z Budapesztem.

14 listopada: napięcia polityczne w Hongkongu negatywnie wpływają na chińską transakcję w Chorwacji. Chorwacji rząd przedłużył do 31 grudnia termin zapłaty wyznaczony dla chińskiej firmy Zhongya Real Estate w wysokości 1,9 mln EUR w zamian za nabycie hotelu Zagorje. Prolongata została udzielona na wniosek inwestora, który argumentując swą prośbę stwierdził, iż obecne napięcia polityczne uniemożliwiają przekaz pieniędzy z terytorium Hongkongu. Właściciel Zhongya Real Estate jest już zaangażowany w kilka projektów inwestycyjnych na terenie Chorwacji, m.in. budowy centrum tradycyjnej medycyny chińskiej, budowę nowego hotelu w Karpiskich Toplicach, rozbudowy terminali towarowych i pasażerskich na lotnisku Osjek a także utworzenie domu opieki dla seniorów.

14 listopada: Quectel Wireless Solutions otwiera centrum R&D w Serbii. Chiński producent bezprzewodowych urządzeń sektora IT ma rozpocząć swoją działalność w pierwszym kwartale 2020 r. Biuro w Belgradzie będzie pierwszą europejską jednostką firmy, skupiającą się na obsłudze klienta, dostosowywaniu oprogramowania do urządzeń a także tworzeniu aplikacji oraz tworzeniu systemu integracji i projektowania IoT (Internet of Things).

17 listopada: Chińsko-Bułgarskie Forum ds. Inwestycji Infrastrukturalnych i Współpracy w Sofii. Forum zostało zorganizowane w ramach wizyty przedstawicieli China International Contractors Association (CHINCA), w skład której wchodzi m.in. wiceprezes China Machinery Engineering Corporation – Zhang Jianguo (CMEC) oraz dyrektor China-East Resources Import & Export – Wang Longhai. Przedstawiciele

chińskiej delegacji udali się również do bułgarskiego ministerstwa energetyki; ministerstwa transportu, technologii informacyjnej i komunikacji; ministerstwem rozwoju regionalnego i robót publicznych a także ministerstwa gospodarki. Pozostali delegaci strony chińskiej reprezentowali China Development Bank, China Export-Import Bank of China, China Communications Construction Company, Power Construction Corporation of China, China Railway International Group, China Tiesiju Civil Engineering Group, China Civil Engineering Construction Corporation, China Gezhouba Group, China Construction Third Engineering Bureau Co., Ltd., Beijing Urban Construction Group, Jiangsu Transportation Institute, Shandong Foreign Trade Corporation, Zhenjiang International Economic and Technology Technology Company. Ciekawa w tym kontekście była wizyta bułgarskiego premiera Bojko Borisowa w Białym Domu. Po rozmowach 25 listopada, USA i Bułgaria wydały wspólne oświadczenie, iż będą podejmować kroki w celu zacieśnienia współpracy w sektorze obronnym i energetycznym.

19 listopada: rumuńscy policjanci uczyli się Tai Chi. Pięciu funkcjonariuszy policji z regionu autonomicznego Ningxia Hui przeprowadziło szkolenie dla rumuńskich policjantów z zakresu umiejętności bojowych. Łącznie 90 policjantów zostało przeszkolonych w 76 rodzajach zagrożeń i działań w szczególności w walce wręcz oraz Tai Chi.

19 listopada: inauguracja farmy wiatrowej w Czarnogórze. Mozura Wind Park w południowej części państwa został utworzony w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku. Wykonawcami projektu w ramach konsorcjum były Shanghai Electric Power Company (SEP) oraz maltańskie Enemalta. Niniejsza farma wiatrowa będzie eksploatowana przez ww. konsorcjum, natomiast po 20 latach – jak czytamy w oficjalnym oświadczeniu - zostanie przejęta przez „mieszkańców Czarnogóry”.

26 listopada: chińsko-serbska współpraca dot. własności intelektualnej. Shen Changyu, dyrektor Chińskiego Państwowego Biura Własności Intelektualnej spotkał się ze swoim serbskim odpowiednikiem Vladimirem Mariciem, co doprowadziło do podpisania protokołu ustaleń w sprawie współpracy pomiędzy narodowymi biurami. Shen wysoko ocenił serbski wkład dotyczący międzynarodowej współprac w zakresie praw i ochrony własności intelektualnej. W trakcie serbskiej wizyty, Shen udał się również do Belgradzkiego Parku Naukowo-Technologicznego.

26 listopada: spotkanie radcy gospodarczo-handlowego ambasady ChRL w Rumunii z przedstawicielem rumuńskiej Izby Handlowej w Konstancy. Dyrektor generalny rumuńskiej Izby Handlowej, Przemysłu, Nawigacji i Rolnictwa w Konstancy (CCINA) Ion Danut Juganaru spotkał się z Zhao Linxiangiem – przedstawicielem ambasady ChRL w Bukareszcie. Juganaru kompleksowo przedstawił sytuację gospodarczą w Okręgu Konstanca. Ma to zaowocować zainteresowaniem

inwestycyjnym chińskich firm, których strategia rozwoju oparta była na rozszerzeniu działalności w regionie EŚW.

28 listopada: chińskie elitarne jednostki policyjne przeprowadzają ćwiczenia w Serbii. Oddziały chińskiej policji wzięły udział we wspólnych ćwiczeniach z ich serbskimi partnerami. Na lokalizację ćwiczeń szkoleniowych wybrano hutę w Smederevo, gdzie od 2016 swoją siedzibę ma chiński HBIS Group Iron & Steel Group. Minister spraw wewnętrznych Nebojsa Sferanovic w wywiadzie dla mediów powiedział, iż *Serbia chce uczyć się od większego i silniejszego kraju a Chiny nie są tylko [naszym] strategicznym partnerem, ale także przyjaznym i braterskim krajem.* W ćwiczeniach brało 180 funkcjonariuszy z prowincji Henan.

KOMENTARZ

Xi podkreślił, iż decyzja prezydenta Vucicia dotycząca wysłania serbskiej delegacji pod przewodnictwem premier Brnabic ukazała wagę, jaką Serbia przywiązuje do współpracy z Chinami. Xi Jinping powiedział również, iż Chiny są gotowe współpracować z Serbią w celu pogłębienia wzajemnego zaufania politycznego i tradycyjnej przyjaźni opartej na wspólnej współpracy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku a także wyraził chęć do pchnięcia dwustronnego kompleksowego partnerstwa strategicznego na nowy poziom i zbudować bliższą społeczność wspólnego interesu. Przewodniczący ChRL wezwał również do zacieśniania strategicznych partnerstw w zakresie tworzenia serbskiej sieci 5G, projektów smart cities a także obrony multilateralizmu na arenie międzynarodowej. Premier Brnabic pochwaliła szczerą przyjaźń pomiędzy państwami, określając ich poziom jako najlepszy w historii. Uczestnicząc w szanghajskim Expo, serbska premier stwierdziła, iż Chiny poprzez takie wydarzenia wysyłają silny i jasny sygnał dla reszty świata, który wzywa do globalizacji gospodarczej, liberalizacji handlu i współpracy na zasadach win-win. Brnabic kończąc swoją wypowiedź, potwierdziła gotowość Serbii do wspólnego budowania projektu Pasa i Szlaku a także obrony współpracy wielostronnej i walki z wszelkimi działaniami mającymi na celu promocję protekcjonizmu gospodarczego.

Nie ulega wątpliwości, iż podejmowanie się współpracy z chińskimi podmiotami ze strony europejskiego państwa zostało docenione, zwłaszcza jeśli chodzi o uczestnictwo silnej delegacji podczas drugiej edycji szanghajskiego China International Import Expo (CIIE). Jednym z mówców na wydarzeniu był również były prezydent Serbii, Tomislav Nikolić, który podczas pełnienia swojego urzędu był orędownikiem bliższej współpracy z Chinami. Obecnie stoi on na czele jedyne go w swoim rodzaju ciała koordynującego współpracę z Chinami i Rosją (National Council for Coordination with Russia and China).

Xi Jinping przybył do Grecji z misją gospodarczą. Drugiego dnia greckiej wizyty, prezydent Xi i premier Mitsotakis nadzorowali proces wypracowania porozumienia pomiędzy organem zarządzającym portem a Europejskim Bankiem Inwestycyjnym. Dzięki temu porozumieniu COSCO zostanie zasilone pożyczką w wysokości 140 mln EUR na dalsze prace inwestycyjne w Pireusie. Xi Jinping stwierdził, iż Chiny i Grecja postrzegani są jako naturalni partnerzy w ramach budowy Pasa i Szlaku. Spotkanie zaowocowało podpisaniem szesnastu porozumień o współpracy, m.in. w dziedzinie energetyki, rolnictwa oraz turystyki. Łączna wartość podpisanych porozumień gospodarczych szacowana jest na 2,5 mld EUR. Wizyta przewodniczącego ChRL jest odpowiedzią na wizytę greckiego premiera z początku listopada, który wziął udział w drugiej edycji China International Import Export w Szanghaju. Mitsotakis wspomniął podczas swej wizyty, iż żegluga, energetyka i zielona gospodarka to obszary o obiecującym potencjale, podkreślając geopolityczną pozycję Grecji jako dodatkową zaletę kraju. Ponadto, ogłosił bezpośrednie połączenie lotnicze z Szanghaju do Aten, które ma mieć swoją inaugurację w 2020. Operatorem połączenia będzie Juneyao Airlines. Według greckiego premiera, w 2021 oczekuje się 500 tys. chińskich turystów. Dla porównania, 180 tys. chińskich turystów odwiedziło Grecję w 2018 r.

Xie Fuzhan, dyrektor Chińskiej Akademii Nauk Społecznych stwierdził, iż inicjatywa Pasa i Szlaku jest historyczną szansą na wspólny, międzynarodowy rozwój. Chińsko-greckie stosunki w tym kontekście mają stanowić wzór dla innych krajów UE w kwestii prowadzenia korzystnej dla obu stron współpracy gospodarczej. Grecy urzędnicy z kolei podkreślili potrzebę budowania zaufania w stosunkach dwustronnych, określając Grecję jako państwo pomostowe w relacjach UE-ChRL.

Gospodarczym celem nadrzędnym wizyty było zatem uzyskanie zapewnienia ze strony greckiej, iż dalsze procedowanie inwestycji w Pireusie nie spotka się z komplikacjami ze strony państwa przyjmującego. Poprawność grecko-chińskich stosunków dyplomatycznych i gospodarczych potwierdza również fakt wsparcia ChRL dla Grecji w kwestii odzyskania przez Muzeum Narodowe marmurów Partenonu, które obecnie znajdują się w Muzeum Brytyjskim. Stworzy to pewien precedens, który Chiny w perspektywie kilkuletniej będą chciały wykorzystać na swoją korzyść. Łączy się to z usilnymi działaniami Pekinu na rzecz odzyskania własnych artefaktów, które podczas ery kolonializmu zostały wywiezione z Chin. Bez wątpienia jest to część walki o zmianę międzynarodowego wizerunku Chin i zerwanie z kłopotliwą historią tzw. „wieku upokorzeń”.

Grecko-chińskie zbliżenie nastąpiło po ogłoszeniu podpisania umowy o współpracy w zakresie obrony między Grecją a USA, skutkującą rozbudową i zwiększeniem amerykańskich instalacji wojskowych. Dodatkowo amerykański ambasador w Grecji, Geoffrey R. Pyatt nadmienił, iż USA rozważa możliwość sprywatyzowania greckiego portu w Aleksandropoliis w celu utworzenia tam bazy militarnej. Ponadto, po spotkaniu

szefa MSZ Nikosa Dendiasa ze swoim rosyjskim odpowiednikiem Siergiejem Ławrowem ogłoszono tzw. „nowy rozdział w stosunkach grecko-rosyjskich”. Wydaje się, iż greckie MSZ odnosi duży sukces w balansowaniu stosunkami z Moskwą, Pekinem i Waszyngtonem. Być może greckim *modus operandi* będzie instytucjonalne opieranie się na UE, ciężar rozwoju i wyjście z kryzysu gospodarczego zostanie przeniesiony na relacje z Chinami, natomiast w ramach rozwijania polityki obronności państwa Ateny w dalszym ciągu będą opierać się na Waszyngtonie. Grecja w stosunkach z Moskwą będzie szukać natomiast wzajemnego zrozumienia w kwestiach polityki regionalnej.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

